

Mesleki Eğitimdeki Son Değişikliklerin İstihdama Katkısının İşverenler Tarafından Değerlendirilmesi

Evaluation of the Contribution of Recent Changes in Vocational Education to Employment by Employers

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Samsun ilinde mesleki eğitimin istihdama katkısını değerlendirmektir. Bunun için ilde faaliyet gösteren en az 100 çalışanı bulunan işverenlerle görüşülmüştür. İşverenlerin bilimsel yollarla hazırlanmış görüşme formlarına verdikleri cevaplar incelendiğinde mesleki eğitimin son yıllarda ciddi gelişme kaydettiği görülmüştür. Özellikle 2020 yılından beri uygulanan mesleki eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılmasıyla iş dünyasının ihtiyacı olan nitelikli iş gücünü karşılamaya başladığı görülmüştür. Bu uygulama sayesinde hem işverenlerin ihtiyacı olan iş gücü karşılanmıştır hem de yeni istihdam edilen işçiler daha donanımlı hale gelmiştir.

Mesleki eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılmasıyla elde edilen istihdamın korunması için gerekli olan teşviklerin devam ettirilmesinin gerektiği bütün işverenler tarafından ifade edilmiştir. 6 ay için verilen ustalık telafi eğitim teşviğinin en az 1 yıl verilmesinin doğru olacağı görüşünde işverenler hemfikirdir. Ayrıca mesleki eğitim merkezleri ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin öğrenciler tarafından daha tercih edilebilir okullar olması için çalışmalar yapılması gerektiği yine işverenler tarafından belirtilmiştir. Bu sayede piyasanın ihtiyacı olan nitelikli iş gücünün karşılanabilmesi daha kolay olacaktır. Piyasa için son derece önemli olan bu okulların atölye ve laboratuvarlarının da teknik olarak geliştirilmesi ve yenilenmesi gerekmektedir. Atölyelerdeki teçhizat ve makinelerin son derece eski oldukları belirtilmiştir. Bu çağın gerisindeki atölye ve laboratuvarla öğrencilerin çağın gerektirdiği niteliklerde yetişmesi mümkün olmamaktadır. Bu değişikliklerin de yapılmasıyla birlikte artık her işletme ihtiyacı olan iş gücü gerekli niteliklere sahip bir şekilde kolayca bulabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, İstihdam, Teşvik

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the contribution of vocational education to employment in Samsun. For this purpose, employers with at least 100 employees operating in the province have been interviewed. When the answers given by the employers to the interview forms prepared in scientific ways have been examined, it has been seen that vocational education has made significant progress in recent years. It has been observed that the business world has started to meet the qualified workforce it needs, especially with the dissemination of vocational training centers that have been implemented since 2020. Thanks to this application, both the workforce needed by the employers has been met and the newly employed workers have become more equipped.

It has been expressed by all employers that the incentives necessary for the protection of employment obtained by the expansion of vocational training centers should be continued. The employers agree that it would be appropriate to give incentives for the compensatory training of mastership for at least 1 year instead of 6 months. In addition, it has been stated by the employers that studies should be carried out to make vocational education centers and vocational and technical Anatolian high schools more preferable by students. In this way, it will be easier to meet the qualified workforce needed by the market. The workshops and laboratories of these schools, which are extremely important for the market, need to be technically developed and renewed. It has been stated that the equipment and machinery in the workshops are extremely old. It is not possible for students to be trained according to the qualifications of this age with the workshops and laboratories behind this age. Thanks to these changes to be done, every business will be able to find the workforce they need with the necessary qualifications easily.

Keywords: Vocational Training, Employment, Incentive

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden bu yana eğitime büyük önem vermiştir. Kurtuluş savaşının devam ettiği top sesleri Ankara'dan duyulurken dahi 1. Maarif kongresinin toplanması sağlandı. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ilk yapılan çalışmalardan biri de Tevhidi Tedrisat Kanununun çıkarılması suretiyle eğitim-öğretim işlerinin birleştirilmesi olmuştur. Bu dönemden sonra kamu yatırımlarıyla gelişen sanayinin ara eleman ve çırak ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Dönemin Milli Eğitim Bakanının daveti üzerine yurtdışından gelen yabancı uzman John Dewey'in 19 Temmuz-10 Eylül 1924 tarihleri arasında hazırlanmış olduğu rapor doğrultusunda 1927 yılında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü oluşturulmuştur (Alkan vd.1996,s. 97).

Ali Kazak¹
Ayhan Altun²
Ahmet Özker³
Fatma Tülay Fırat⁴
Murat Fırat⁵
İsmail Kökden⁶

How to Cite This Article

Kazak, A., Altun, A., Özker, A., Fırat, F. T. & Kökden, İ. (2023). "Mesleki Eğitimdeki Son Değişikliklerin İstihdama Katkısının İşverenler Tarafından Değerlendirilmesi", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(62):2501-2505. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.68483>

Arrival: 21 January 2023

Published: 28 March 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹⁻²⁻³⁻⁵⁻⁶ Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye

⁴ Müdür Yardımcısı, MEB, Samsun, Türkiye

Devlet işletmeleri aracılığıyla ekonominin işlediği dönemlerde meslek liseleri devletin ara eleman ihtiyacını karşılayan kurumlardı. Ancak 80li yıllardan itibaren gelişen liberalleşme adımlarıyla kamunun elindeki iktisadi teşekküller özel sektörün kontrolüne geçti. Bu değişimden meslek liseleri de etkilendi. Başlangıçta kamunun ara eleman ihtiyacını karşılayan kurumlar iken 80li yıllardan sonra meslek liseleri özel sektörün ara eleman ihtiyacını karşılar hale geldi. Tüm bu değişiklikler mesleki eğitimde köklü değişiklikler yapılmasını gerektirdi. 1986 yılında yayınlanarak yürürlüğe giren 3308 sayılı mesleki eğitim kanunuyla Türkiye’de mesleki eğitim tümüyle yeniden düzenlendi.

Türkiye’de Mesleki Eğitimin Gelişim Süreci

Mesleki eğitimin kültürümüzdeki ilk örneklerini Selçuklular döneminden itibaren ahilik uygulamasıyla görmekteyiz. Ahilik sisteminde eğitim iş başında verilmektedir. İş eğitiminin yanında öğrencinin ahlak, dürüstlük ve dini bilgiler aldığı bir sistem olan ahilik Osmanlılar döneminde yerini lonca teşkilatına bırakmıştır. Lonca teşkilatı büyük oranda ahilik sistemine benzemektedir ve esnafın çırak ihtiyacını karşılamaktaydı. Ancak tazminat fermanını ilanı ile birlikte mesleki eğitim bir okul çatısı altında yapılması gereği hissedilmiştir. 19 yıllarda ilk kez kız ve erkek öğrenciler için sanat okulları açılmıştır.

Cumhuriyet döneminde mesleki eğitimin ilk örneği John Dewey’in hazırladığı rapor doğrultusunda oluşturuldu ve başlangıçta kamu elinde olan sanayinin ihtiyacını karşılıyordu. Ancak özellikle seksenlerden sonra hızlanan liberalleşme ile birlikte sanayi sektörü özel sektörün kontrolüne girmiştir. Bu değişikliklere uyum sağlamak amacıyla 1986 yılında 3308 sayılı mesleki eğitim kanunuyla yeniden düzenleme yapılmıştır.

2021 yılında yapılan yönetmelik değişiklikleriyle birlikte mesleki ve teknik Anadolu liselerinin bünyesinde mesleki eğitim merkezinin açılması sağlanmıştır. Bu kapsamda yapılan değişikliklerle birlikte verilen devlet teşvikleri artırılmıştır. Bu sayede kısa sürede sisteme giren öğrenci sayısı 1 000 000’u geçmiştir. Bu değişikliklerle birlikte mesleki eğitim merkezi mezunlarına meslek lisesi diplomasıyla birlikte ustalık ve usta öğreticilik belgelerinin verilmesi sağlanmıştır. Teşvikler asgari ücret üzerinden hesaplandığından asgari ücretin yarısı bulan miktarlarda destek verilmesi öğrenciler için mesleki eğitim merkezlerinin cazip hale gelmesi sağlanmıştır. İşletmeler açısından sigorta avantajı sağlayan bu uygulama sayesinde tüm ülkede birçok işletme sistemden yararlanarak hem çalışan ihtiyacını karşılamış. Hem de işletmeler aldığı ücret ve sigorta teşvikleriyle ekonomik bir rahatlamaya kavuşmuştur.

Türkiye’de Uygulanan Mesleki ve Teknik Eğitim Modelleri

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim geride bıraktığı süreçte temel olarak üç eğitim modeli görülmüştür (Adıgüzel, Berk, 2009):

1. Okul merkezli model: Eğitim tamamen okulda gerçekleşir.
2. İşletme merkezli model: Daha çok çıraklık eğitiminde görülen bu model tamamen işletmede gerçekleşir.
3. Okul-işletme ortaklığı (Dual) modeli: Okul ve işletmenin iş birliği içinde olduğu modeldir.

Bu modeller süreç içerisinde ülkemizde uygulanmış ve zamanın gerektirdiği duruma göre modeller arasında değişiklik yapılmıştır. Başlangıçta ülkemizde okul merkezli model uygulanmıştır. Bu modelle mesleki eğitim tamamen okulda uygulanmaktadır. Öğrencilerin sektörde işletmelerde beceri eğitimi alması gibi bir durum söz konusu değildir. Bu yöntemin uygulanmasına 1977-1978 eğitim-öğretim yılında son verilmiş olup seçilen pilot bölgelerde uygulanan OSANOR (Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi) ile işletme merkezli modele geçilmiştir. Okul-işletme ortaklığına dayalı dual sistem örneği olan OSANOR projesi 1982-1983 yılları arasında uygulanan METEP (Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi) ile ülke genelinde yaygınlaşmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2014, 11).

Mesleki ve teknik ortaöğretimin geliştirilmesine yönelik projelerin hız kazandığı yıllar 1986 tarihli 3308 sayılı kanunun ortaya koyduğu mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile işletmelerin iş birliğine dayalı yapılandırma ile olmuştur (Adıgüzel, 2009). Türkiye’nin Avrupa Birliğine üyeliği doğrultusunda önemli bir yere sahip olan mesleki ve teknik eğitim MEGEP ile bir reform sürecine girmiştir. MEGEP ile uygulanacak olan reform ile iş dünyası ile mesleki ve teknik okulları arasındaki iş birliği güçlendirilecek, mesleki eğitimin kalitesi artırılarak ulusal yeterlilik sisteminin oluşturulması hedeflenmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2014, 11).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla mesleki eğitimin Türkiye’de kat ettiği gelişimi ortaya koyarak istihdama katkısının işveren görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. İşverenlere bu tespitin yapılabilmesi için aşağıdaki sorular sorulmuştur

4. Mesleki eğitimin gösterdiği gelişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

5. Mesleki eğitim kapsamında verilen destekleri yeterli buluyor musunuz?
6. Mesleki eğitim kapsamında sizce hangi değişiklikler yapılmalıdır?

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada işverenlerin mesleki eğitimin değerlendirmesinde durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel bir araştırma modeli olan “durum çalışması” bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir (Büyüköztürk, 2014). Bu özelliği durum çalışması deseninin kullanılmasında etkili olmuştur.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada Samsun ilinin Tekkeköy Organize sanayi bölgesinde faaliyet gösterip 100den fazla personeli olan işletme sahipleri belirlenmiştir. Bu işverenlerden çalışmada yer almaya gönüllü olan 5 işverenle çalışma yürütülmüştür.

Veri Toplama Araca ve Analizi

Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Formun oluşturulmasında uzman görüşünden yararlanılmış olup, alınan dönütlere göre form düzenlenmiştir. Randevu alınarak görüşülen işletme sahiplerinin sorulara verdiği cevaplar not alınmış olup her bir görüşme yaklaşık olarak 25 dakika sürmüştür. Katılımcıların sorulara içtenlikle doğru cevap verdiği varsayılmış ve cevaplar olduğu gibi aktarılmıştır. Katılımcı ve işyeri bilgilerinin kodlanarak çalışmaya katılması sağlanmıştır. İşverenler için İŞV1, İŞV2 şeklinde çalışmada belirtilmiştir.

BULGULAR

Sorulan sorulara katılımcı işverenlerden gelen cevaplar aşağıdaki gibidir.

7. Mesleki eğitimin gösterdiği gelişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

İŞV 1: İş dünyasında yaklaşık 45 yıldır yer alıyorum. Ticarete atıldığımız ilk günden bu güne kadar çalışan sayımız genel olarak artış gösterdi. Bugün Samsundaki şubelerimizde 231 kişi çalışıyor. İş bilen nitelikli eleman bulma bizlerin işini doğru götürebilmesi için çok önemli. Bu elemanı bulmak bizler için zaman zaman çok zor oldu. Kimi zaman da fazlasıyla maliyetli hale geldi. Ancak bu son 2 yılda gerçekleşen Mesleki eğitim merkezlerinin sayısının arttırılmasıyla istediğimiz elemanı bulmakta yaşadığımız zorluk artık neredeyse yok gibi. Bundan çok memnunuz. Ayrıca verilen destekler sayesinde mesleki eğitim merkezleri kapsamındaki çalışanlarımız için aldığımız teşvik de çok önemli bir hale geldi. Bugün her ustalık eğitimi alan çalışanımız için 4250tl destek alıyoruz. Bu çok ciddi bir rakam. Bu eğitim 6 ay sürüyor ve bu desteği 6 ay boyunca alabiliyoruz. Bu kapsamdaki çalışanlarımızın neredeyse tamamı da bizimle devam edecek. Bu bizim için çok büyük bir kazanım

İŞV 2: İşletmem Samsun ve şehir dışında şubeleri bulunan bir firma. Bu işe samsun’ da küçük bir dükkanda babamla başladık. Çok şükür bu duruma geldik. 50 yılı aşkın süredir bu sektördeyim. Çalışkan, becerikli eleman bulmak her dönemde önemli bir sorundu. İş bilen işin mutfağında yetişmiş eleman bulmak çoğu zaman mümkün olmazdı. Genel de yanımızda yetişirdi çalışanlarımız. Meslek liseleri ve eski adıyla çıraklık eğitim merkezlerinden gelen çok az öğrencimiz olurdu ve çok da istediğimiz gibi yetişmiş bir şekilde gelmezdi gençler. Bunu kendimizce konuştuğumuzda anlıyorduk ki okul öğrencilere mesleki eğitim vermekten uzak kurumlardı. Şimdi son zamanlarda mesleki eğitim merkezlerinden gelen çalışanlarımızı bu şekilde değerlendiremem. Bu zamandaki bu gençler sektörün içinden gelmiş gibi işe yatkın ve becerikli çocuklar. Bu bizim için çok değerli bir durum.

İŞV 3: Sektörde yaklaşık 50 yıldır faaliyet gösteriyoruz. Faaliyet gösterdiğimiz alanda yetişmiş insan gücüne kriz dönemlerinde dahi her zaman ihtiyacımız oldu. Bu işlerimiz büyüdükçe daha artarak devam etti. Ancak eskiden bu nitelikli istihdamı bulmak çok daha zordu. Bizim kendi çalışanımızı küçük yaşta çırak olarak yanımıza alır ve yetiştirirdik. İş öğrendikten sonra da genel de bu çalışanlar kendi işlerini kurmaya giderlerdi. Son yıllarda özellikle de 2-3 senedir bu konuda daha az zorlandığımızı görüyorum. Verilen destekler yeni eleman almak da bizi cesaretlendirmekte bu da ülkemiz için hayırlı bir iş olmaktadır.

İŞV 4: Son 20 yıldır babamdan devraldığımız işi kardeşlerimle devam ettiriyoruz. Kendim de bir meslek lisesi mezunuyum. Öğrenciliğimle birlikte değerlendirdiğimde son yıllarda özellikle de son 2 yıldır yapılan değişimler bizler için çok faydalı. Mesleki eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılmasıyla da daha fazla nitelikli iş gücüne ulaşırdık. Özellikle buradan gelen gençler eskiye oranla çok daha nitelikli ve istekli geliyorlar. Ben bu açıdan çok memnunuz. Mesleki eğitimin bu açıdan bakıldığında çok geliştiğini düşünüyorum.

İŞV 5: Yıllardır biz işverenler olarak meslek okullarından yeterli ve nitelikli iş gücünün yetişmediğinden şikayet ederdik. Yakın zamana kadar da bu şikayetimiz artarak devam ederdi. Ancak son 2 yıldır mesleki eğitimde ciddi bir

hareketlilik var. Sektörde çalışmaya hevesli ve nitelikli çok daha fazla iş gücünün olduğunu görüyorum. Son 2 yıldır eleman bulamıyorum diyemem. Üstelik eskisine göre mesleki eğitim merkezlerinden gelen bu çalışanlar çok daha nitelikliler. Bu bizler için çok iyi bir durum. Bu gelişmelerden çok memnunuz. Artarak devam etmesini diliyorum.

2- Mesleki eğitim kapsamında verilen destekleri yeterli buluyor musunuz?

İŞV 1: Birkaç yıldır verilen destekler çok iyi. Lise mezunlarının ustalık eğitimleri boyunca asgari ücretin yarısı kadar destek veriliyor. Bu çok iyi bir tutar. İş dünyasına büyük bir destek oluyor bu tutarlar. Ayrıca lise ile birlikte 4 yıl boyunca da asgari ücretin yarısına kadar destek veriliyor bildiğim kadarıyla. Bu daha önce hiç alamadığımız bir destekti. Bu durumun ciddi bir istihdam da yarattığını düşünüyorum. Destekler yeterli bence de ama süresi uzatılmalı. Ustalık programı boyunca verilen desteğin en az 1 yıl boyunca verilmesi çok daha iyi olur diye düşünüyorum.

İŞV 2: Bu soruyu 4-5 yıl önce sorsaydınız kesinlikle hayır derdim. Ancak son yıllarda verilen destekler daha öncesinde hayal bile edemeyeceğimiz boyutta. Asgari ücretin yarısına kadar verilen destekler üstelik de her çalışan için çok iyi bir tutar. Özellikle de son yıllarda küresel piyasalarda yaşanan sıkıntıların aşılmasında iş dünyasına önemli bir destek oldu. Devletten gelen bu destekler sayesinde bizler daha fazla çalışana işe almaya başladık. Bu da işsizlik sorununa çözüm açısından ciddi bir kazanım oldu diye düşünüyorum. Verilen destekler miktar olarak çok iyi ama süresinin daha uzun olması gerekir diye düşünüyorum. Özellikle yaşanan kriz dönemi boyunca uzatılmalıdır.

İŞV 3: Son birkaç yıla kadar verilen destekler çok yetersizdi. Önce asgari ücretin %30u kadar destek verilmeye başlandı. Bu bizler için yetersizdi. Daha sonrasında asgari ücretin yarısına kadar verilmeye başlandı ki bu çok değerli bir miktardı bizler için. Bu destekle birlikte çalışan sayımız da arttı. Bu çalışanların ücretlerinin yarısına destek almamız bizi yeni çalışan alma konusunda cesaretlendirdi. Bu desteklerle birlikte çalışanlarımızın ustalık, usta öğreticilik telafi gibi belgeleri de tamamlandı ve tamamlanmaya devam ediyor. Bu açıdan bakıldığında gayet güzel destekler veriliyor. Ancak süresi biraz fazla kısa bence uzatılmalı. Daha uzun sürelerde bu destekler sağlanmalı. Her çalışan için en azından 1 yıl destek devam ettirilmeli kanaatindeyim.

İŞV 4: Destekler gayet güzel. Son birkaç yılda yapılanlar çok yerinde ve doğru adımlar. Asgari ücretin yarısı kadar verilen destek daha önce bizim bile istediğimiz destek miktarını üzerinde bir tutar. Covidle birlikte azalan işlerimizde bize güzel bir destek oldu. Daha da uzun sürelerde bu desteklerin verilmesi gerektiğini düşünüyorum. En az 6 ay veriliyor bu destekler her çalışan için. Bu süre daha da uzatılmalı bence. Miktar gayet güzel ve yeterli ancak süre uzatılmalı. İş dünyasının buna çok ihtiyacı var.

İŞV 5: Son zamanlarda verilen destekler çok çok iyi. Zamanlama olarak da ilaç gibi geldi. Asgari ücretin yarısını bulan miktar gayet iyi. Bunun dışında liseyle birlikte iş yerimizde eğitim alan gençler için sigorta desteği de çok kayda değer bir destek. Bugün bir çalışanın sadece sigortası bile 2bin lirayı geçiyor. Bunlar çok değerli destekler. Miktar olarak ekleyebileceğim bir şey yok. Ama süresi çok kısa bence. Bu süreler uzatılmalı. Daha uzun sürelerde bu destekler verilmeli.

3-Mesleki eğitim kapsamında sizce hangi değişiklikler yapılmalıdır?

İŞV 1: Yıllardır meslek liselerinden ve mesleki eğitim merkezlerinden öğrencilerimiz olur. Hep gördüğümüz şey öğrencilerin okulda yeterince sektöre ilişkin eğitim alamaması. Bunun nedenini eğitimcilerle görüştüğümüzde atölyelerin çok eski olduğunu söylerler. Anladığım kadarıyla okullardaki atölyelerdeki sistemler ve makineler çok eski sistemler ve yıllarca yenilenmemişler. Bundan dolayı öğrenciler okulda uygulamalı eğitim alırken maalesef piyasada bulunan alet ve makinelerde eğitim göremiyor. Bu atölyelerin mutlaka yenilenmesi gerekiyor. Bunun dışında ekleyebileceğim çok bir şey yok.

İŞV 2: İlçemizdeki bir çok meslek lisesi ve mesleki eğitim merkezlerinden stajyer ve çıraklarımız var. Çoğuna alet, makine desteği vermeye çalışıyoruz. Gördüğüm kadarıyla bu yardımlara okulların çok ihtiyacı var. Ziyaret ettiğim bir okulda uygulamalı eğitimin yapıldığı cnc makinesi neredeyse 50 yıllık. Piyasada bu makineden kalmadı. Hatta hurdacılarda bile yoktur. Okullardaki makinelerin bu halde olması çok doğru gelmiyor bana. Mutlaka bu durumun düzeltilmesi lazım.

İŞV 3: Yapılması gereken en önemli değişiklikler öğrencilerin meslek liselerini tercih etmesine yönelik olmalı. Meslek liselerinde çok az öğrenci var ve çoğu orada olmak da istemiyor. Bu liseler sektöre ara eleman yerleştiren liseler. Bir cazibesi olmalı bu okulların. Bu sağlanmalı. Son yıllarda yapılan mesleki eğitim merkezleri düzenlemesi biraz canlılık kazandı ancak bu yeterli değil. Büyüyen bir ekonomimiz var ve daha fazla nitelikli ve niteliksiz iş gücüne ihtiyaç var.

İŞV 4: Meslek liseleri ve mesleki eğitim merkezleri sanayinin can damarlarından biri. Birkaç yıl öncesine kadar çok kötü bir durumdaydı. Öğrenciler tercih etmiyor, kimsenin gitmek istemediği okul türleri olarak olumsuz bir imajı vardı. Son 2 yıldır bu durum biraz değişti ama yeterli değil. Daha fazla öğrenci bu okulları isteyerek tercih etmeli.

Neredeyse her alanda ekonomimiz yetişmiş iş güçlerine ihtiyaç var. Bir de bu okulların teknik alt yapısının yükseltilmesi gerekiyor. Atölyeler çağın gerektirdiği şekilde yeniden düzenlenmeli ve gerekirse yenilenmeli. Bu yapılmazsa bu okullarda okuyan gençlerin sektöre hazır halde eğitim alması çok mümkün değil maalesef.

İŞV 5: Meslek liselerinde ve mesleki eğitim merkezlerindeki eğitimin kalitesi mutlaka arttırılmalı. Genelde öğrenciler okuduğu alana ait çok az teknik bilgiye sahip olarak geliyor işletmemize. Metal bölümü öğrencisi ama nasıl kaynak atılacağını bilmiyor. Bunun nasıl olabildiğini hala anlamıyorum ama gördüğüm kadarıyla bu alandaki eğitim çok yetersiz kalıyor. Bu nedenle buralardaki eğitimler tümüyle yeniden düzenlenmeli.

SONUÇ VE YORUM

Samsun ilinde faaliyet gösteren ve 100 çalışandan fazla personeli bulunan 5 işletmenin sahibiyle yapılan görüşmeler sonucunda şu veriler elde edilmiştir. Meslek liseleri ve mesleki eğitim merkezleri için istihdamda çok önemli bir görev üstlenmektedir. Özellikle son birkaç yıldır bu alanda iyi işler yapmaktadır. Verilen teşvikler işverenler için özellikle kriz dönemi geçirdiğimiz şu zamanlarda önemli hale gelmiştir. İşverenlerin son dönemde verilen teşviklerden memnun olduğu görülmüş olup mutlaka verilen teşviklerin süresinin uzatılması gerektiği kanısına varılmıştır. Bu teşvikler sayesinde işletmelerde çalışan sayısının arttığı hatta çalışanların niteliğinde de belirgin artışlar olduğu işverenler tarafından söylenmiştir.

Geçmişten günümüze mesleki eğitim merkezlerinin ve mesleki teknik Anadolu liselerinin değerlendirmesi yapıldığında işverenler son zamanlarda bu okulların ciddi bir gelişme kaydettikleri konusunda hemfikir olmuşlardır. Toplumda özellikle mesleki eğitim merkezleri konusunda ciddi bir uyanış olduğu, öğrenci ve velilerin mesleki eğitim merkezlerine yöneldiği görülmüştür. Her ne kadar bu iyi bir gelişme olsa da kurumların gelişim göstermeye devam etmesi daha fazla öğrenciyle bu kurumların hizmet vermesi gerektiği ifade edilmiştir.

İşverenlerin mesleki eğiti merkezleri ve mesleki teknik Anadolu liselerin gelişmesi yapılması gerekenler konusunda aşağıdaki maddelerde hemfikir oldukları görülmüştür.

- 1- Çırak, stajyer ve ustalık programlarında verilen desteklerin miktar olarak çok iyi olduğu belirtilmiştir. Ancak verilen teşviklerin mutlaka süresi uzatılmalıdır. Her ustalık telafi eğitimi alan öğrenci için en az 1 yıl teşvik verilmeye devam edilmelidir.
- 2- Mesleki eğitim merkezlerinin ve mesleki teknik Anadolu liselerinin daha fazla öğrenci tarafından tercih edilmesi sağlanmalıdır. Bu okulların cazibeleri arttırılmalı, öğrenci ve veliler tarafından tercih edilir hale gelmesi sağlanmalıdır.

Mesleki eğitim merkezleri ile mesleki ve teknik Anadolu liselerindeki atölye ve laboratuvarların teknik olarak yetersiz olduğu tespit edilmiş olup, bu atölye ve laboratuvarların teknik olarak geliştirilmesi ve yenilenmesinin sağlanması gerekmektedir

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Oktay Cem ve Şaban Berk. 2009. Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yeni Arayışlar: Yeterliğe Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi. Eğitim Fakültesi Dergisi.

Alkan, C., Doğan, H., ve Sezgin, İ. (1994). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Üniversitesi. İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara.

Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 18.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Kalkınma Bakanlığı. 2014. Onuncu Kalkınma Planı mesleki eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu. Ankara.

Mesleki Eğitim Analizi ve Strateji Çalışması, Çanakkale.

Kılıç, Y. Yılmaz E. 2018. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Perspektifinden Mesleki Eğitime İlişkin Bir Durum Çalışması, Konya